

2023-11-28

Lägesbild 2024

Samverkansöverenskommelse mellan Stockholms stad och Polisregion Stockholm

Norra innerstadens stadsdelsområde och lokalpolisområde Norrmalm

Innehåll

Sammantagen bedömning av lokal lägesbild.....	3
Inledning.....	4
Syfte.....	5
Källor.....	5
Beskrivning av stadsdelsområdet	6
Geografiskt ansvarsområde	6
Beskrivning av lokalpolisområdet.....	10
Geografiskt ansvarsområde	10
Medborgarlöften	11
Beskrivning av brottsligheten.....	12
Den mest framträdande brottsligheten	12
Bedrägerier.....	12
Fickstölder	14
Våld och Rån.....	15
Relationsbrott.....	17
Unga och narkotika	19
Brottsutsatta och utövare	19
Ordningsstörande motorburna individer	19
Öppna drogscener/ Narkotikabrottslighet.....	20
Rave och olovliga fester	22
Organiserad brottslighet	23
Samverkansbehov	23
Beskrivning av tryggheten	23
Otrygghetsfenomen och platser	24
Offentliga sovplatser	25
Platssamverkan på Stockholms Centralstation och Cityterminalen	26
Förtroendet för polis och stadsdel	26
Oro för brott.....	26
Urval av resultat på frågor om oro för brott	27
Urval av resultat på frågor om trygghet.....	27

Trygghet i skolan.....	28
Prioriterade samverkansområden	31
Unga i riskzon för destruktivt beteende.....	32
Otrygga och brottsutsatta platser	32
Systemhotande brottslighet.....	33
Särskilt utsatta och sårbara brottsoffer	34

Sammantagen bedömning av lokal lägesbild

Norra innerstadens stadsdelsområde är överlag ett tryggt område med låg oro att utsättas för brott och även låg faktisk utsatthet. Det här styrks av vad stadsdelsområdets invånare uppger i senaste årens trygghetsmätningar, medborgarundersökningar och statistik från Brottsförebyggande rådet (Brå). De otrygghetsfenomen som flest boende i Norra innerstadens stadsdelsområde uppger som problematiska är påträngande tiggeri, nedskräpning och Moped/MC-trafik på gång- och cykelvägar. De stadsdelar som flest boende upplever otrygghet i när de går ut ensamma på kvällen är Södra Johannes (Malmskillnadsgatan Johannes Kyrka), Klara-Jakob och Oscars kyrka (Karlplan, Strandvägen) samt Humlegården.

Personer som bor inom det geografiska området är välutbildade och har en hög sysselsättningsgrad samt hög inkomst enligt Stockholms stads områdesfakta.

Den anmälda brottsligheten är hög i Norra innerstaden, men med hänsyn till den stora andelen personer som dagligen vistas i stadsdelsområdet inte särskilt anmärkningsvärd. Flest anmälda brott sker i Klaraområdet, Kungsträdgården och Odenplan samt kring de restaurang- och krogtäta områdena runt Stureplan. Även på platser som är välbesökta av turister anmäls det brott. Gemensamt för dessa platser är att det är platser som många människor vistas på. I Norra innerstaden är den mest framträdande brottsligheten, krogrelaterad brottslighet (t.ex. våld i offentlig miljö), bedrägerier, fickstölden och andra tillgreppsbrott samt narkotikabrott. En företeelse som finns i stadsdelsområdet är övernattande hemlösa. I nuläget inriktas arbetet på att städa de platser som hemlösa vistas på.

De flesta brottsoffer och förövare bor inte i Norra innerstaden utan är besökare vilket syns i polisanmälningar och vad polisen möter på fältet. I stadsdelsområdet finns många grund- och gymnasieskolor och en stor andel av stadens alla gymnasieskolor är placerade inom stadsdelsområdet vilket innebär att många ungdomar på olika sätt uppehåller sig i stadsdelsområdet.

Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet riktar sig till alla som vistas i stadsdelsområdet och kräver god samverkan med andra stadsdelsförvaltningar och kranskommuner, inte minst med socialtjänsten då många går i skola här men bor någon annanstans.

Det brottspreventiva arbetet fokuserar på den fysiska miljön och inte lika mycket på det socialpreventiva arbetet. En majoritet av de som är i behov av sociala insatser tillhör andra stadsdelsförvaltningar och kommuner. Det är däremot viktigt att förvaltningen har personal tillgänglig, som exempelvis fältassistenter och fritidsledare, för att kunna hantera och möta upp de unga som är i behov av stöd eller riskerar att hamna i kriminalitet. Brottsförebyggande samverkan är viktigt för att skapa en informell och formell kontroll över stadsdelsområdet.

I Stockholmsenkäten framgår att en av de vanligaste brottstyperna bland unga invånare inom Norra innerstadens stadsdelsområde, är unga som ägnar sig åt narkotika och i regel handlar det om eget bruk. I stockholmsenkäten svarar elever på frågor kring om de blir bjudna på alkohol hemma och om de tillåts dricka av sina föräldrar och svaren tyder på en mer liberal inställning mot alkohol och droger bland vårdnadshavare och unga i stadsdelsområdet. Systematiskt arbete på en strategisk nivå med riktade insatser kring frågor som berör ANDTS är således viktigt. Det stora antalet skolor som finns inom stadsdelsområdet ställer krav på en fungerande och strukturerad samverkan.

I krog- och restaurangtäta områden samt i de centrala delarna av stadsdelsområdet, finns en tydlig efterfrågan på narkotika och till viss del tillgodoses den efterfrågan av kriminella från andra delar av regionen. I dessa områden hanteras narkotika i stor utsträckning och det är därför högt prioriterat att ha samverkan med flera aktörer och inrikta det brottsförebyggande arbetet på den fysiska miljön. Det är oftast fler tillfälliga besökare än boende i dessa områden, vilket kan innebära att den kollektiva förmågan påverkas negativt. Stockholm är Sveriges huvudstad och ett välbesökt turistmål, vilket genererar hundratusentals besökare dagligen.

Bedömningen är att inga kriminella nätverk har sin bas inom stadsdelsområdet enligt Brås kartläggning. Det finns dock kriminella individer som är verksamma inom stadsdelsområdet, främst genom att spendera brottsvinster men till viss del även genom att bedriva brottslig verksamhet. "Arenaproblematiken" är ett begrepp som används för att beskriva kriminella individers vistelse i ett storstadsområde, där de själva inte är boende, vilket förekommer inom Norra innerstadens stadsdelsområde. En viktig del i arbetet mot den organiserade brottsligheten är att angripa incitamenten till att begå brott, det vill säga att minska lönsamheten och återta brottsvinster.

Inledning

Stockholms stad och Polisregion Stockholm tecknade den 4 november 2019 en övergripande samverkansöverenskommelse. Under 2023 har överenskommelsen inklusive prioriterade samverkansområden reviderats. Den reviderade

samverkansöverenskommelsen föreslås gälla från den 1 januari 2024 och tillsvidare. Den övergripande samverkansöverenskommelsen ligger till grund för lokala samverkansöverenskommelser mellan Stockholms stads förvaltningar och bolag samt lokalpolisområdena.

Inom ramen för den lokala samverkansöverenskommelsen tas en gemensam lägesbild fram. Denna lägesbild omfattar Norra innerstadens stadsdelsområde och stadsdelsförvaltningens verksamheter samt lokalpolisområde Norrmalm och ligger till grund för prioritering av gemensamma insatser och åtgärder utifrån lokala behov och den rådighet som aktörerna förfogar över.

Syfte

En lägesbild utgår från en kartläggning och är en samlad bedömning av brott och otrygghet. I lägesbilden görs en analys av vilka brotts- och trygghetsproblem som är mest framträdande lokalt, deras karaktär och under vilka förhållanden de uppstår. Lägesbilden kan visa var utmaningarna inom ett område är som störst, hur situationen ser ut jämfört med referensdata och hur utvecklingen sett ut över tid. En mer avancerad lägesbild kan också innehålla prognoser eller fördjupningar kring vissa brottstyper. Lägesbilden utgör ett underlag för att välja och planera åtgärder samt visa på vilka områden som kräver gemensamma insatser utöver linjeverksamhet. Med denna samverkansöverenskommelse skapas goda förutsättningar för att stärka det gemensamma brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet inom stadsdelsområdets prioriterade områden. Arbetet utgår från berörda parter ansvarsområde, organisation och gällande lagstiftning.

Lägesbilden är stadsdelsförvaltningens och lokalpolisområde Norrmalms gemensamma bild och skrivs för målgruppen anställda i respektive verksamhet.

Källor

- Brottstatistik, BRÅ från www.bra.se (prel statistik för 3 kvartal 2023)
- Medborgardialoger (digitalt), polisen år 2023
- Medborgarundersökningen 2022, Stockholms stad
- Nationella trygghetsundersökningen (NTU), Brå år 2023

- Polisens trygghetsmätning, 2023
- Stockholms stads områdesfakta (stockholm.se)
- Stockholms stads trygghetsmätning år 2023
- Stockholmsenkäten år 2022 [Undersökning om ungdomars levnadsvanor – Stockholmsenkäten - Stockholms stad \(start.stockholm\)](#)
- Status - Polisen
- Utbildningsförvaltningen lägesbild 2023
- Region Stockholm- Regionala lägesbilden
- Region Stockholm- Folkhälsokollen

Beskrivning av stadsdelsområdet

Geografiskt ansvarsområde

Stadsdelsområdet Norra innerstaden består av stadsdelarna Norrmalm, Skeppsholmen Vasastaden, Östermalm, Hjorthagen, Gärdet, Södra och Norra Djurgården. Se karta nedan. Området i tidigare Östermalms stadsdelsområde består till stor del av grönområden, bland annat delar av Nationalstadsparken som huvudsakligen förvaltas av Kungliga Djurgårdsförvaltningen. Norra Djurgårdsstaden, som är ett stadsutvecklingsområde, innefattar även hamnen med gods- och passagerartrafik, före detta oljehamnen i Loudden, Fortums kraftvärmeverk samt Frihamnen och Värtahamnen.

Norra innerstadens stadsdelsområde delas också in i 18 statistiska geografiska stadsdelar enligt Stockholms stads indelning nyko5. Dessa är; Hagastaden, Norra Adolf Fredrik, Södra Adolf Fredrik, Södra Johannes, Norra Johannes, Klara, Gustav Vasa, Västra Matteus, Norra Matteus, Jakob, Hjorthagen-Värtahamnen, Gärdet, Oscars K:a, Engelbrekts K:a, Hedvig Eleonora, Tekniska Högskolan, Universitetet och Djurgården.

Karta över statistiska geografiska stadsdelar

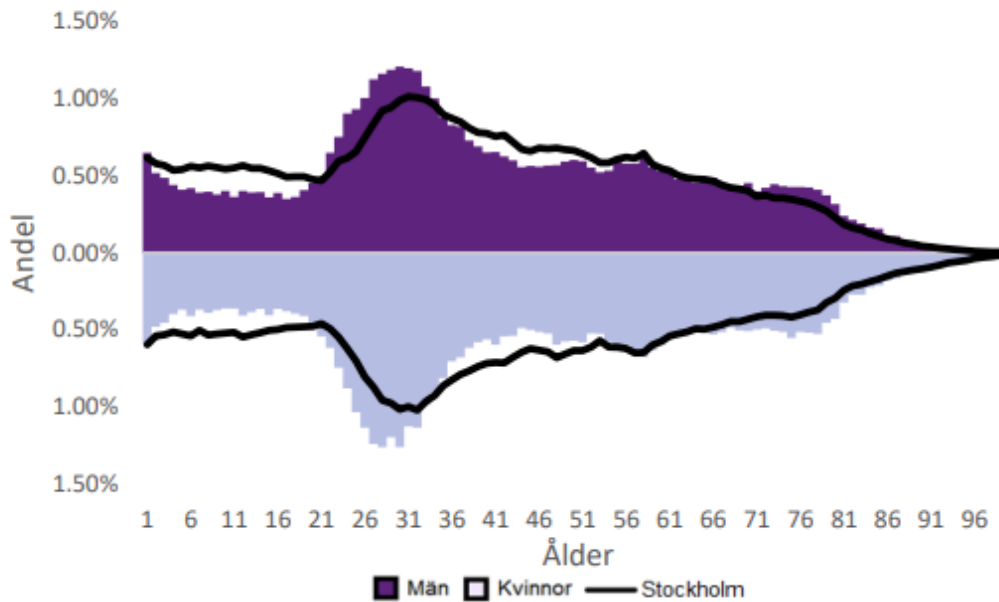
Befolkningsfakta

Befolkningen var den 31 december 2022, 154 400 invånare. Befolkningen är jämnt fördelad mellan könen. Åldersfördelningen domineras av unga i arbetsför ålder vilket bidrar till områdets höga medelinkomst samt god allmän hälsa men befolkningen är i övrigt åldrande. Den, projicerat, snabbast växande demografiska gruppen är invånare över 65 år vilket på sikt kommer påverka trygghetsarbetet. Ohälsotalen (snitt på antal ohälsodagar) är låga och förväntad livslängd är hög. Medelåldern är hög och den föryngring som sker, sker genom inflyttning samt byggnation av studentbostäder. I stadsdelsområdet är det få unga mellan 0-21 år bland befolkningen.

Andelen öppet arbetslösa är låg (1,5 %) och andelen med behov av ekonomiskt bistånd är bland de lägsta i Stockholms stad. Medelinkomsten inom stadsdelsområdet är högst inom staden. Andelen med eftergymnasial utbildning är hög och en stor majoritet känner högt förtroende för myndigheter.

Bild Befolkningspyramid, Norra innerstadens stadsdelsområde

Folkmängd efter ålder den 31 december 2022

Varje dag mångdubblas stadsdelsområdets befolkning genom pendling till studier och arbete. I stadsdelarna Norrmalm och Vasastaden finns Sveriges två största pendlarpunkter (T-centralen och Odenplan), Centralstationen uppskattar enligt besöksmätningar att drygt 200,000 passerar området varje dag. Inom stadsdelsområde Norra Innerstaden ligger 25 gymnasieskolor, 2 kommunala och 23 fristående, av stadens totalt 100 gymnasieskolor. Upptagningsområdet för dessa är hela Stockholms län men de flesta bor i Stockholm. Geografiskt finns det ett stort kluster av gymnasieskolor vid Odenplan och ett mindre i Vasastaden. De många skolorna bidrar till att många ungdomar vistas runt kollektivtrafikknutarna Odenplan och St. Eriksplan.

Det finns 40 grundskolor inom Norra innerstadens stadsdelsområde varav 20 är kommunala och 20 fristående, 28 stycken skolor har högstadielklasser (åk7-9). Upptagningsområdet för grundskolorna är i huvudsak från Norra Innerstadens stadsdelsområde samt Kungsholmens och Södermalms stadsdelsområden följt av övriga Stockholms stad och sedan länet. Geografiskt är det en högre spridning av grundskolor än gymnasieskolor men även här finns ett kluster runt Odenplan med bland annat tre stora kommunala skolor med Odenplan som närmaste tunnelbanestation. De många skolorna ställer höga krav på samverkan mellan stadsdelsförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

I stadsdelsområdet är det en stor andel barn och unga i åldern 6–15 år som går i fristående skolor. Särskilt bland barn och unga boende i tidigare Östermalms stadsdelsområde där fler elever går i fristående skolor än i kommunala skolor.

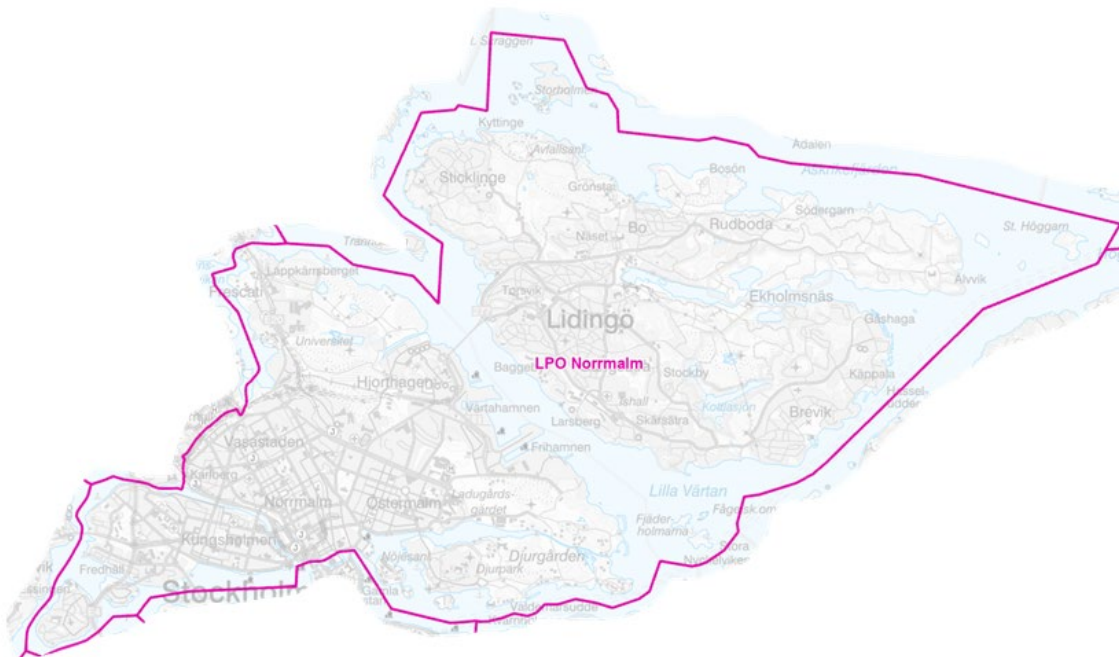
Andelen elever som reser in från andra stadsdelsområden eller kommuner för att gå i skolan är hög. Kunskapsresultaten för de kommunala skolorna i stadsdelsområdet är höga och ligger över stadens snitt, i både årskurs 6 och 9.

Inom stadsdelsområdet finns en rad stora arbetsplatser som exempelvis KTH, Stockholms Universitet, SVT, SR, TV 4 och Försvarsmakten.

Inom stadsdelsområdet finns många besöksmål. Södra Djurgården med Skansen, Gröna Lund och Vasamuseet lockar årligen cirka tio miljoner besökare. De sydvästra delarna av stadsdelsområdet är krogtäta, särskilt kring Stureplan. En rad stora publika evenemang äger årligen rum inom stadsdelsområdet, exempelvis idrottsarrangemang och konserter på Stockholm Stadion och Gärdet. I stadsdelen Norrmalm finns ett brett utbud som lockar många besökare som t.ex. restauranger, biograf, museum, kulturhus, Kungliga operan och Drottninggatan med alla butiker. Utöver det finns även Sergels torg och Kungsträdgården som fungerar som mötesplatser för en bred publik och där det även är flera event året om.

Beskrivning av lokalpolisområdet

Geografiskt ansvarsområde

Polismyndigheten är indelad i sju polisregioner varav region Stockholm är en. Polisregion Stockholm omfattar fyra polisområden; Stockholm Nord, City, Syd samt Gotland. Lokalpolisområde Norrmalm ingår i polisområdet Stockholm City och omfattar stadsdelsområde Kungsholmen och Norra innerstaden samt Lidingö stad.

Medborgarlöften

Norra innerstadens stadsdelsförvaltning har ingen del i Polismyndighetens medborgarlöften.

Lokalpolisområde Norrmalm 2023

Situationen idag

Lokalpolisområde Norrmalm innefattar de centrala delarna av Sveriges huvudstad samt Lidingö stad. Det är ett komplext lokalpolisområde med flera skyddsvärda objekt som exempelvis riksdag, regering och ambassader. Här finns även Sveriges största knutpunkt för kollektivtrafiken samt ett omfattande restaurang- och krogliv. Ett stort antal människor vistas dagligen i lokalpolisområdet vilket skapar en levande stadsbild. Inom lokalpolisområdet finns platser som är prioriterade med anledning av att de är brottsutsatta och upplevs som otrygga.

Ungdomar

Lokalpolisområde Norrmalm ska bedriva ett riktat och uppsökande arbete bland ungdomar för att både förebygga och rapportera personrån, våldsbrott, narkotikabrott och trafikbrott. Lokalpolisområdet ska genomföra minst sex insatser med särskilt fokus på dessa brott.

Särskilt utsatta brottsoffer

Lokalpolisområde Norrmalm ska bedriva ett brottsförebyggande arbete med särskilt fokus på äldres utsatthet för brott och personer utsatta för våld i nära relation. Under året ska arbetsmetoder vidareutvecklas avseende våld i nära relation och lokalpolisområdet ska samverka med socialtjänsten i större utsträckning. Minst sex brottsförebyggande insatser med fokus på information till äldre och deras utsatthet för brott ska genomföras. Även minst två brottsförebyggande insatser med särskilt fokus på personer utsatta för våld i nära relation ska genomföras.

Otrygga och brottsutsatta platser

Lokalpolisområde Norrmalm ska med en stark lokal närvaro arbeta brottsförebyggande

och trygghetsskapande i syfte att invånarna ska vara säkra och känna sig trygga. Polismyndigheten ska arbeta med platssamverkan på flera platser i lokalpolisområdet och genomföra minst åtta trygghetsvandringar på otrygga och brottsutsatta platser under året.

Kriminella nätverk

Lokalpolisområde Norrmalm ska bedriva ett riktat och uppsökande arbete mot individer kopplade till kriminella nätverk, i syfte att bland annat beslagta vapen, narkotika, tillgångar och förhindra våldsbrott i lokalpolisområdet. Vidare ska lokalpolisområdet vara delaktig i operativ myndighetssamverkan i syfte att identifiera, förhindra och bekämpa grov organiserad brottslighet. Minst fyra insatser under året med fokus på grov organiserad brottslighet och brottsvinster ska genomföras i samarbete med andra myndigheter.

Beskrivning av brottsligheten

Den mest framträdande brottsligheten

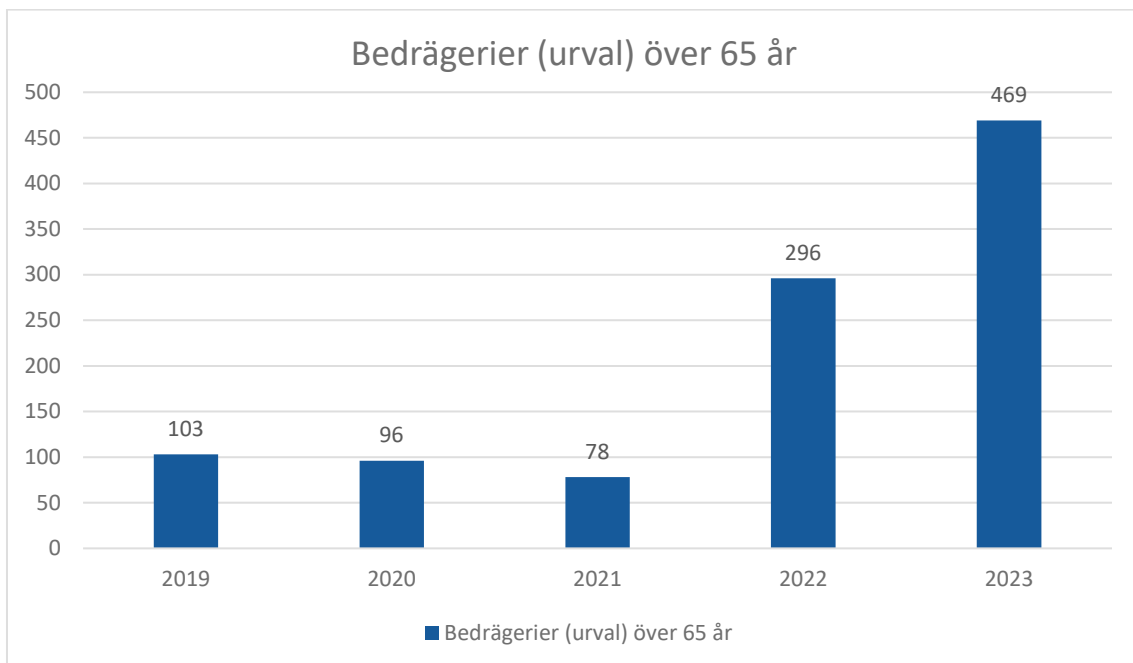
I Norra innerstadens stadsdelsområde är den mest framträdande brottsligheten, krogrelaterad brottslighet (t.ex. våld i offentlig miljö), bedrägerier, fickstölder och andra tillgreppsbrott samt narkotikabrott. Brottsligheten i stadsdelsområdet är inte sällan kopplad till besöksnäringen och det omfattande krog- och restauranglivet där många människor vistas och alkohol och andra droger förekommer. Den omfattande turismen och de besöksmål som finns inom stadsdelsområdet lockar till sig kriminella, exempelvis ficktjuvar. I citykärnan finns platser som mycket människor, i synnerhet sommartid, trängs på vilket skapar brottstillfällen för ficktjuvar. Flest anmälda brott sker i Klaraområdet, Kungsträdgården och Odenplan samt kring de restaurang- och krogända områdena runt Stureplan.

Bedrägerier

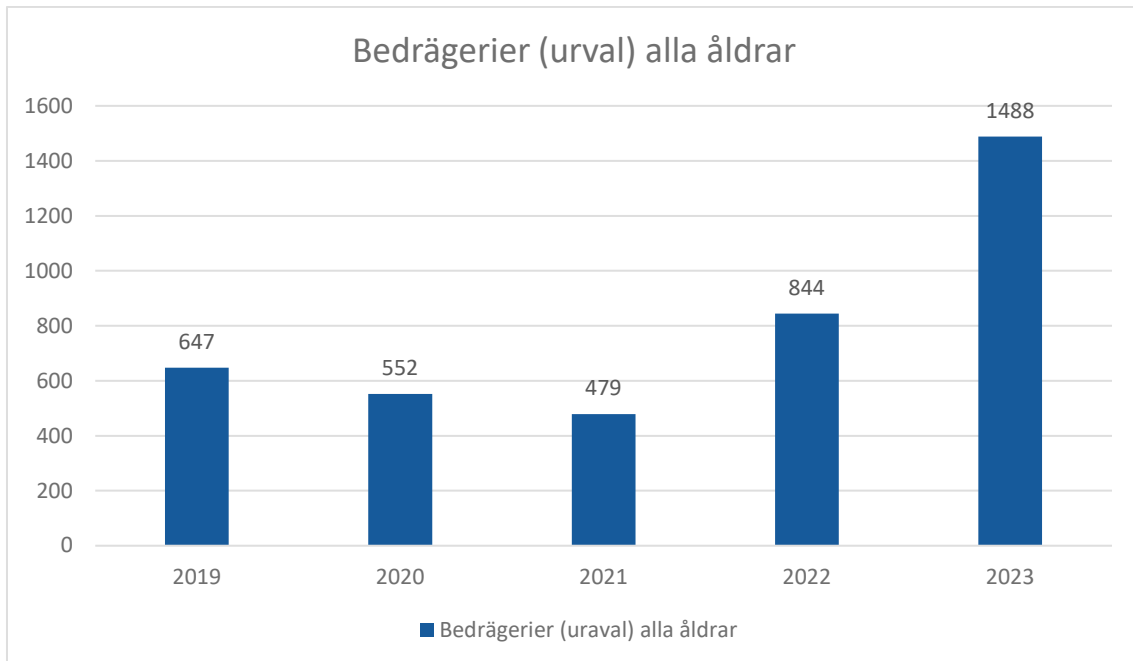
Bedrägeri är ett av de vanligaste brotten i Sverige. De polisanmälda bedrägeribrotten ökade kraftigt under 2022 och har fortsatt i den negativa utvecklingen under 2023. Bland de anmälda bedrägeribrotten ingår bedrägeriförsök och någon urskiljning på fullbordade bedrägerier och bedrägeriförsök finns inte. Enligt Brå är mörkertalet för bedrägerier stort, långt fler uppger att de utsatts än vad anmälningsstatistiken visar. Bedrägerier har i många fall internet som arena. Alla ålderskategorier drabbas av bedrägeribrott men vissa grupper är mer sårbara, exempelvis äldre och funktionsnedsatta. Omkring 19 procent av anmälda bedrägerier i Sverige drabbar en äldre eller funktionsnedsatt person. Av alla bedrägerier äldre utsatts för sker 62 %

genom så kallad social manipulation (romans, befogenhets- och investeringsbedrägeri). Äldre är också en målgrupp för stölder i hemmen då kriminella lurar sig in i bostaden genom att utge sig för att vara reparatörer, vårdpersonal, poliser med mera. I Norra innerstadens stadsdelsområde bor många äldre och de har dessutom goda ekonomiska resurser vilket gör dem till attraktiva brottsoffer.

Bedrägerier kan idag ofta kopplas till kriminella nätverk som får in enorma belopp på denna typ av brottslighet. En stor del av det brottsförebyggande arbetet handlar därför om att öka kunskapen och den egna förmågan hos äldre att stå emot och skydda sig mot bedrägerier.

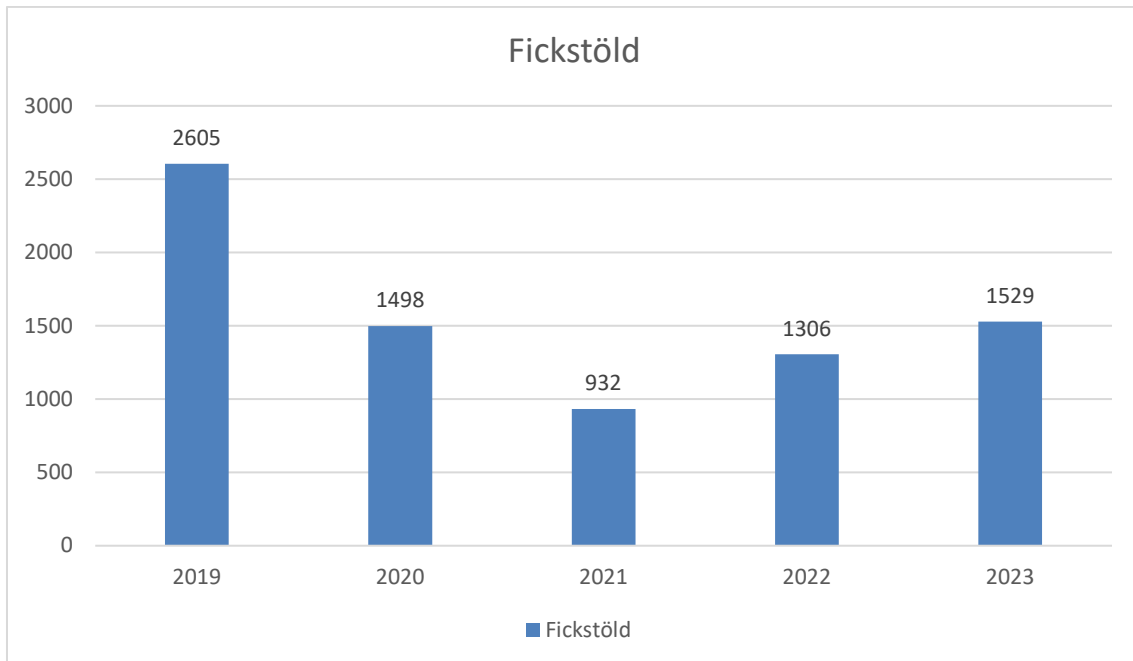
Källa: STATUS polisen

Källa: STATUS polisen

Fickstöld

Fickstöld sker vanligtvis på välbesökta platser som i krogmiljö, restauranger, kollektivtrafiken och i butiker. Turistmål är särskilt utsatta och under sommaren ökar fickstölderna. De polisanmälda fickstölderna minskade i stadsdelsområdet under pandemin då exempelvis internationella brottnätverk som normalt sett dyker upp under turistsäsongen inte kom in i landet och på grund av att en stor del av turismen uteblev. Den självrapporterade utsattheten för fickstöld fortsatte minska under 2022, trots hävda restriktioner. De polisanmälda fickstölderna har ökat något under 2023 men nivåerna är fortfarande under de som rådde före pandemin.

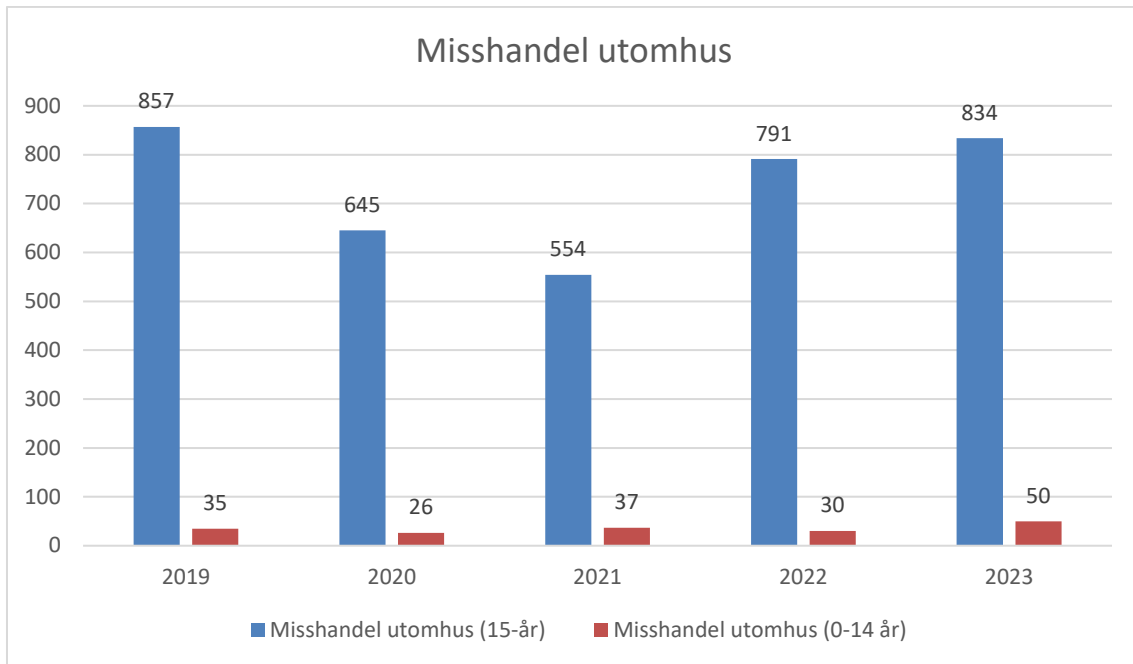
Källa: CompStat polisen

Våld och Rån

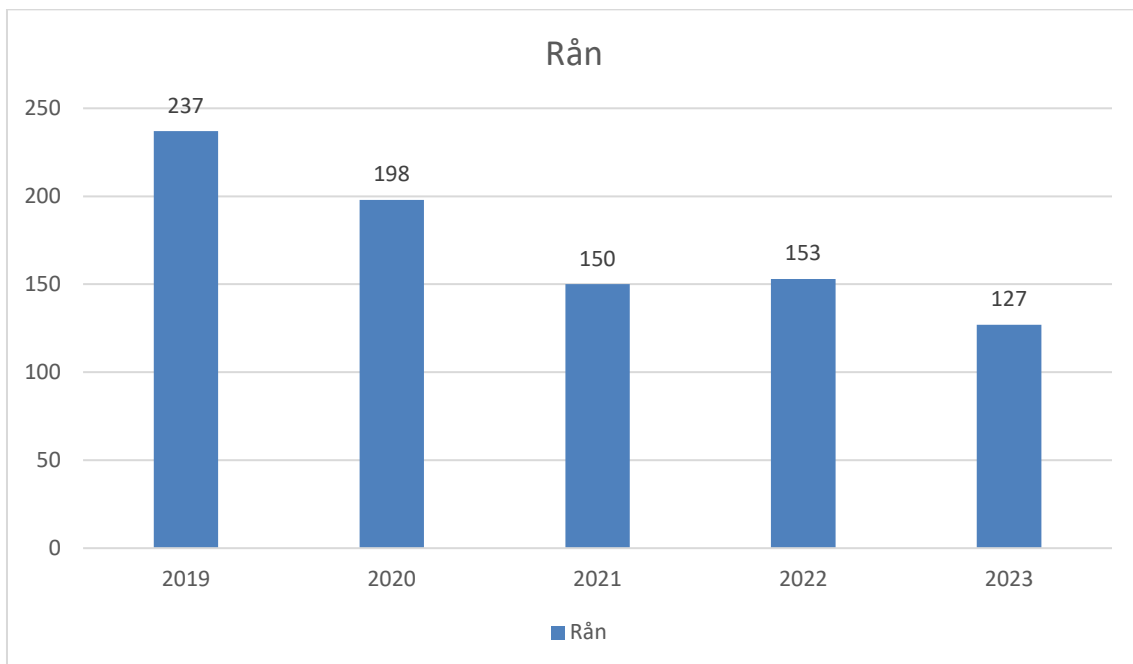
Misshandel utomhus är ofta kopplat till alkohol som bidrar till våld och hot. Krogmiljön är också en arena för kriminella och våldet ökar under sommarmånaderna. Anmälda misshandelsbrott utomhus kan framförallt ses i de områden där det finns många krogar och restauranger kring citykärnan.

Under pandemin, då restriktioner rådde, minskade både antalet besökare och rånerna i city. Rånerna har fortfarande inte kommit upp i nivåerna som rådde innan pandemin och har stadigt minskat varje år sedan 2019. Ungdomsrånerna (där målsägande är under 18 år) har ökat under 2023 med *ett fåtal* brott, men är fortsatt på låga nivåer i jämförelse med åren 2019 och 2020 och följer därmed trenden bland rånerna totalt sett.

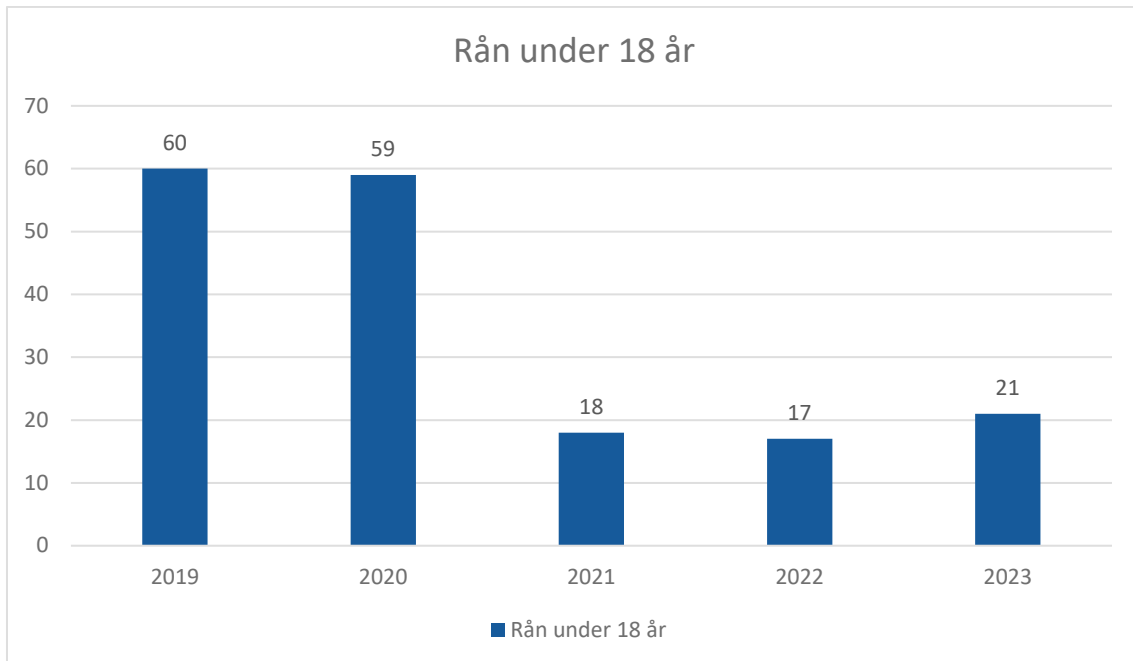
Av de rån som begås i Norra innerstadens stadsdelsområde syns en koncentration kring de krog- och restaurangtäta områdena i de centrala delarna av stadsdelsområdet, framförallt bland rån där målsäganden är över 18 år. Bland ungdomar under 18 år är det till viss del också i de centrala delarna av stadsdelsområdet som brotten koncentrerar sig, men även runt bostadsområden och övriga knutpunkter och samlingsplatser för ungdomar.

Källa: CompStat polisen

Källa: CompStat polisen

Källa: STATUS polisen

Relationsbrott

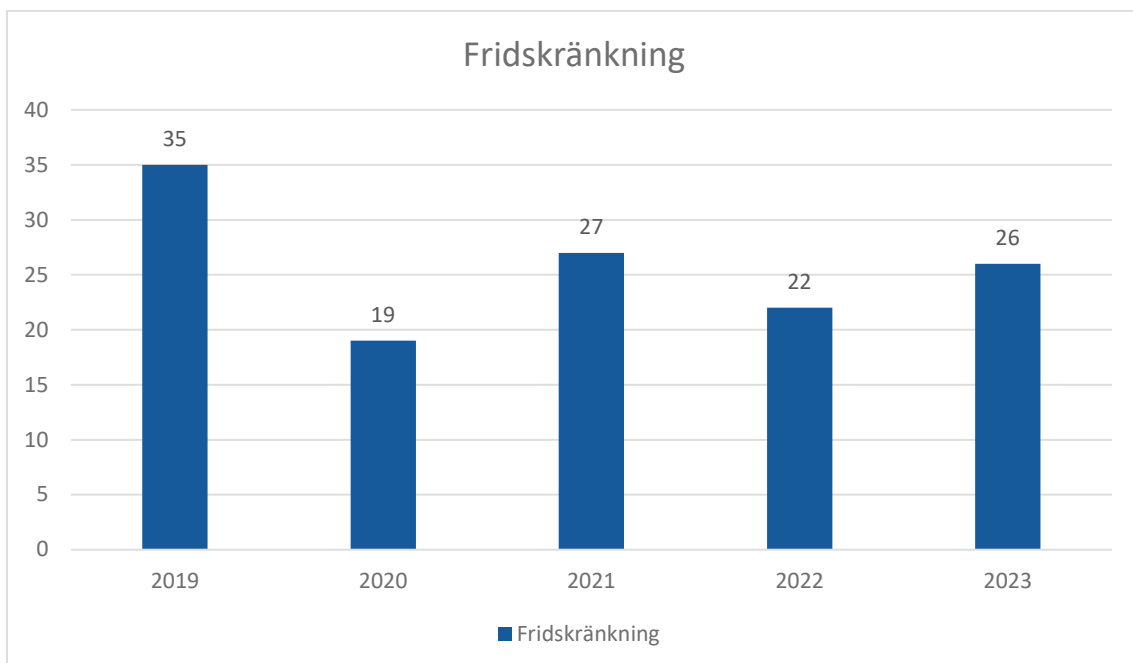
Våld i nära relation är ett stort samhällsproblem som drabbar många, i synnerhet kvinnor men även barn. När kvinnor utsätts för våld är det vanligast att gärningspersonen är någon närstående. Under 2021 konstaterades 19 (15 kvinnor) fall av dödligt våld i Sverige där offer och förövare hade en parrelation. Partnervåld sker överallt på alla samhällsnivåer och platser i Sverige, likaså inom Norra innerstadens stadsdelsområde. Det är en prioriterad fråga att bekämpa och förebygga mäns våld mot kvinnor både från regeringen och polismyndigheten, likaså på lokalpolisområde Norrmalm som Norra innerstadens stadsdelsförvaltning. Arbetet med våldsutsatta kvinnor, våld i nära relation, är en del av ett prioriterat samverkansområde som kommer utvecklas mer under 2024. De anmälda fridskränkingsbrotten i stadsdelsområdet ligger på en ganska konstant nivå, även om de ökat något under 2023. Brottskategorin har dock generellt ett stort mörkertal. Socialtjänstens statistik över anmälningar ett viktigt komplement till brottsstatistiken.

Över tid har stadsdelsförvaltningen sett en viss ökning av ärenden kopplat till våld i nära relation. Ärendena som kommer in till förvaltningens vuxenenhet berör överhängande kvinnor med barn. Förvaltningen rapporterar även om barn som bevittnar våld men även unga som utsätts för våld i nära relation eller som utövar våldet. Förvaltningens familjeenhet och vuxenenhet har ett samarbete i arbetet mot våld i nära relation. Exempel på insatser från förvaltningen är samtalsstöd, risk och skyddsbedömningar

samt utredning av behov av insatser och uppföljning av dessa. I början av 2023 hade förvaltningens familjeenhet 243 (123 Norrmalm och 120 Östermalm) ärenden och vuxenenheten har vid lägesbildens framtagande 73 aktuella ärenden kopplade till våld i nära relation.

Lokalpolisområde Norrmalm och stadsdelsförvaltningens socialtjänst har under 2023 påbörjat ett mer konkret operativt samarbete. Bland annat har socialsekreterare från socialtjänsten deltagit i utbildningsdagar på lokalpolisområde Norrmalm och organisationerna har i större utsträckning delat lägesbild med varandra. Utredningar av dessa brott handläggs dock inte på lokalpolisområde Norrmalm, utan på sektionen för brott i nära relation i polisområde Stockholm City. Detta medför att såväl socialtjänsten som lokalpolisområde Norrmalm, i större utsträckning behöver samverka med sektionen för brott i nära relation under 2024, för att öka effektiviteten i såväl handläggningen av ärenden som det brottsförebyggande arbetet.

Inom lokalpolisområde Norrmalm kommer därför arbetet i denna brottskategori under en viss tid ledas av en särskild funktion med ansvar för det brottsförebyggande arbetet. I utvecklingsarbetet ingår även att se över möjligheterna till att implementera Islandsmodellen, en metod för att genomföra akuta risk- och skyddsbedömningar när barn är närvarande vid relationsvåld. Metoden används redan idag i en rad andra stadsdelsförvaltningar inom Stockholm stad.

Källa: CompStat polisen

Unga och narkotika

Enligt Stockholmsenkäten är narkotikabrottslighet den vanligaste brottskategorin som unga boende i stadsdelsområdet ägnar sig åt. Vanligast förekommande är att det handlar om eget bruk av narkotika. Enligt 2022 års undersökning hade dock narkotikaanvändandet minskat något i jämförelse med 2020 men ligger över tid på en hög nivå. Narkotikaanvändningen bland unga i Stockholm är störst i Norra innerstadens stadsdelsområde enligt Stockholmsenkäten. En möjlig förklaring till den höga konsumtionen kan vara en generell liberal inställning till narkotika hos vårdnadshavare. Vuxna har en hög andel riskbruk av alkohol och särskilt unga vuxna använder narkotika i högre grad på Norrmalm än vad man gör i andra kommuner och stadsdelar i Stockholms län¹, vilket kan bidra till en normalisering av narkotikakonsumtion.

Brotsutsatta och utövare

De flesta brottsoffer och förövare är inte boende inom stadsdelsområdet. Det centrala läget skapar en miljö där det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete till stor del behöver riktas till människor som inte bor i området men vistas här. Det gäller även som tidigare nämnts ungdomar då det ligger många gymnasieskolor och grundskolor i stadsdelsområdet samt annat utbud som gör platsen attraktiv för unga. Det är en liten andel av respondenterna i stadens trygghetsundersökning som uppger att de blivit utsatta för brott när det gäller alla typer av brottslighet.

Ordningsstörande motorburna individer

I stadsdelsområdet har det de senaste åren förekommit vissa problem med motorburna individer som uppträder ordningsstörande. Dessa ordningsstörningar är som mest förekommande under den varma årstiden och består av både spontana och organiserade bilträffar. Detta innebär en olägenhet för boende då det ofta innebär trafik- och ordningsstörningar i form av avgaser, trängsel, höga motorljud, fortkörning och högt spelade musik. Strandvägen och Sveavägen har varit särskilt utsatta och platssamverkan har under flera år pågått för att motverka problemen. Situationella insatser har genomförts för att förhindra och försvåra ordningsstörningarna. Trafikkontoret har varit en nyckelaktör i arbetet men även dialog med boende och motorklubbar har förts. Insatserna har gett resultat och både boende och polisen har upplevt att störningarna har minskat.

¹ [Analysverktyg \(folkhalsokollen.se\)](https://www.folkhalsokollen.se)

Platssamverkan på Strandvägen och Sveavägen har under året avvecklats, men kommer fortsatt bevakas och aktiveras vid behov. Den tidigare platssamverkan har gett kunskap, kontaktvägar och arbetssätt med metoder som kan fungera framgångsrikt.

Öppna drogsener/ Narkotikabrottslighet

En öppen drogsener är en geografisk bestående plats där bruk och försäljning av narkotika sker offentligt och uppfattas som problematisk av myndigheter eller allmänheten¹. Inom Norra innerstaden har två platser klassats som öppna drogsener; Klara/Sergel torg och Odenplan/Observatorielunden. Odenplan/Observatorielunden har i 2023 års kartläggning upphört som öppen drogsener då området inte längre bedöms uppfylla de kriterier som är mest tongivande.

Krogarna runt Stureplan är ett av lokalpolisområdets stora problemområden när det gäller relaterade narkotikabrott. Då narkotikabrott är ett upptäcktsbrott är antalet anmälningar direkt kopplat till hur aktiva polis är. I Stockholm stads trygghetsmätning 2023 liksom i NTU (Nationella trygghetsundersökningen) 2023 uppger få boende i stadsdelsområdet att de uppfattar narkotika som ett problem i sitt närområde. En förklaring till detta kan vara att narkotikabruk och handel till stor del sker på krogen (främst på Stureplan) eller i slutna miljöer. Det statliga forskningsinstitutet RISE genomförde 2019 en kartläggning av hur mycket narkotika som var i omlopp på Stureplan under en vecka. De analyserade halterna av drogester i avloppsvattnet och halterna räknades om till vikt där cannabis, kokain och amfetamin motsvarade 31 miljoner i totalkostnad utifrån gatupriset.

Odenplan och Observatorielunden har i årets kartläggning upphört som öppna drogsener då de inte längre bedöms uppfylla de symptom som är mest tongivande som kriterier. Men problem finns med narkotika som hanteras i området.

Det förekommer att unga som får eller köper sin narkotika gör det av kamrater och en del av affärerna görs upp i skolan eller i anslutning till den. Av de droger som används är cannabis klart vanligast men olika ”uppåt-droger” ökar som till exempel ecstasy, kokain, amfetamin och LSD.

På Observatorielunden och Odenplan har polisen de senaste åren haft en ökad närvaro och flera tillsyner. Under 2021 rapporterades totalt ca 400 narkotikabrott och under 2022 var det uppe på liknande nivåer. Under 2023 har andelen narkotikabrott minskat samtidigt som den polisiära närvaron varit fortsatt hög.

Polisen påträffar individer från kriminella nätverk som rör sig kring Odenplan och Observatorielunden. Polisens bild är att försäljning av narkotika sker i anslutning till

Odenplans tunnelbanestation och även på Gyldéngatan. Uppe på Observatorielundens kulle sker framförallt narkotikabruk i form av cannabis som röks. Narkotikabruket sker framförallt på kvällstid men det förekommer även dagtid. Åldersspannet bland de som brukar narkotika är 15-28 år men de kan även vara så unga som 13 år.

Odenplan är en av Sveriges största trafikknutpunkter vilket innebär att hundratusentals människor dagligen rör sig i området. På Odenplan finns även flera snabbmatskedjor, skolor med högstadie- och gymnasieelever som lockar till sig ungdomar som är en kundkrets till säljare av narkotika. Ungdomarna är en tacksam målgrupp. Därtill finns andra kommersiella verksamheter som lockar till sig ungdomar. Totalt sett bidrar detta till att det är en attraktiv plats för narkotikahandel.

En stor del av själva bruket sker på Observatorielundens kulle och det hänger samman med att det är en ödlig plats som ligger i nära anslutning till där försäljningen sker men samtidigt lite mer otillgänglig och i skymundan. Platsen har en liten social kontroll med få målpunkter.

Klara/Sergels torg

Sergels torg är en av Sveriges mest kända offentliga platser. Centralt placerad i Stockholms innerstad, vid landets största kollektivtrafikknutpunkt, har torget stora och naturliga flöden av förbipasserande och besökare. Unga från hela staden och länet uppehåller sig på Sergels torg och i närområdet. Också människor i hemlöshet, i missbruk och/eller med psykisk ohälsa uppehåller sig i, eller vistas stadigvarande i klaraområdets offentliga miljöer. Samtidigt finns det få boenden i området. Klaraområdet utgörs i stor utsträckning av kontors- och affärslokaler.

Sedan årtionden tillbaka har Sergels torg varit känd som en otrygg plats, präglad av brottslighet, droghandel och missbruk. Utöver att Sergels torg klassas som en öppen drogscen (Öppna drogscener, Kartläggning och uppföljning i Stockholms län 2023, Samverkan stockholmregionen) bedömer Stockholms stads ungdomsjour att torget och dess närområde utgör en riskmiljö för unga. Situationen med många besökare och få boenden innebär att den kollektiva förmågan, den sociala kontrollen är låg och informella kapabla väktare är få. Stadens trygghetsmätning 2023 visar att andelen som anser att det i stor utsträckning finns problem med narkotikamissbrukare som stör ordningen ligger högre än i staden i övrigt. Andel som anser att det finns problem med narkotikamissbrukare som stör ordningen i stor utsträckning låg 2023 på 25 % i klaraområdet att jämföra mot stadens snitt på 10 %².

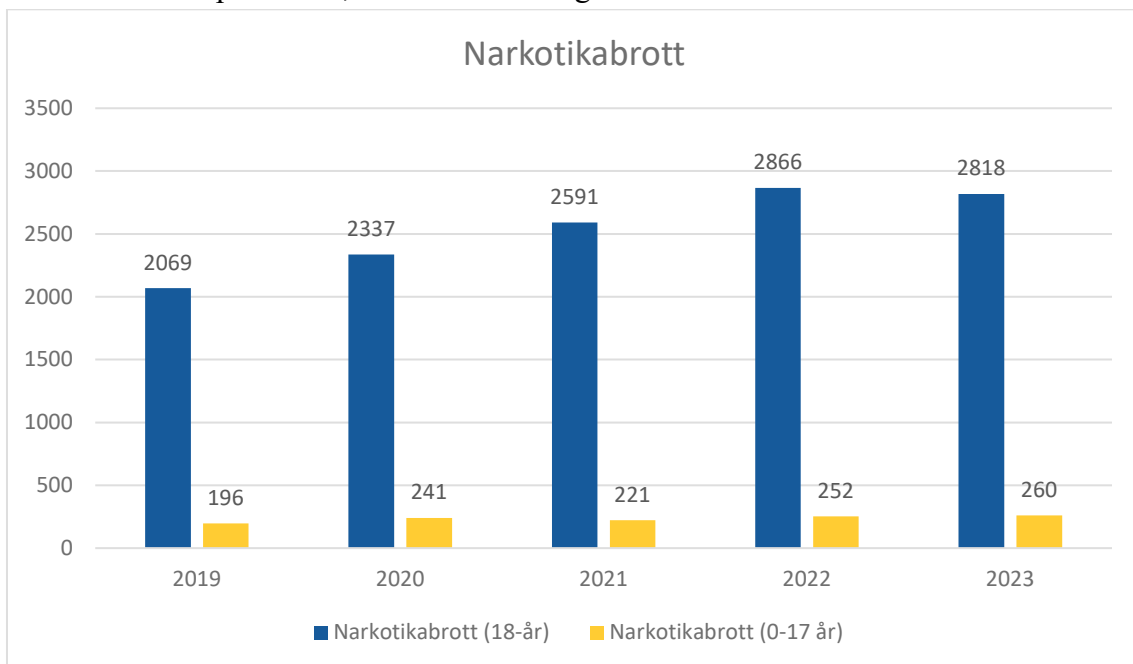
² Stockholms stads trygghetsmätning 2023

Situationen med öppen försäljning och öppet brukande har under senare år förändrats kring Sergels torg. Systematisk platssamverkan mellan polis, ordningsvakter, fältassistenter, ungdomsjouren och uppsökarteamet, i kombination med platsaktivering, har över tid gett positiva resultat som återspeglas i den anmälda brottsligheten och trygghets- och attitydundersökningar.

Narkotikabrott har klassats som strategiskt brott för flickor. Överlåtelse av narkotika har klassats som strategiskt brott för pojkar vilket gör det ännu viktigare att arbeta med denna typ av kriminalitet även bland icke straffmyndiga. I stadsdelsområdet är hantering och konsumtion av droger ett av de största kriminella problemen.

Narkotikabrott är ett upptäcksbrott och de flesta anmälningar görs av polis. Polis behöver vara på plats för att upptäcka brottet och göra ett ingripande. Till följd av det är statistiken snarare en indikator på hur mycket polisen arbetar i området än en spegling av den faktiska narkotikabrottsligheten och om den ökat eller minskat.

De anmälda narkotikabrotten ökade både inom lokalpolisområde Norrmalm som nationellt under pandemin, för att minska något under 2022 och 2023.

Källa: STATUS polisen

Rave och olovliga fester

Rave utomhus är ett återkommande och säsongsbetonat problem i stadsdelsområdet. Det brukar pågå från april till september, från midnatt till klockan nio på morgonen och

oftast under helger. Urval av brott som förekommit i samband med rave är narkotikabrott, skadegörelse, klotter och ofredande genom hög musik nattetid. Under pandemin förekom ett flertal olovliga fester utomhus i city, bland annat på Östermalm. Både arrangörer och besökare var ofta väldigt unga. Under 2023 har polisen och stadsdelsförvaltningen fått in en del klagomål om utomhusfester, främst i området kring Norra Djurgården.

Organiserad brottslighet

Stadsdelsområdet har inte många invånare som ingår i kriminella nätverk och inga kriminella nätverk har sin bas i området. Däremot finns det kriminella individer som är verksamma i stadsdelsområdet, främst genom att spendera brottsvinster men till viss del även genom att bedriva brottslig verksamhet. "Arenaproblematiken" är ett begrepp som används för att beskriva kriminella individers vistelse i ett storstadsområde, där de själva inte är boende, vilket förekommer inom området. En viktig del i arbetet mot den organiserade brottsligheten är att angripa incitamenten till att begå brott, det vill säga att minska lönsamheten och återta brottsvinster. En arena för de kriminella att visa upp sina brottsvinster på är i restaurang- och krogmiljön, vilket gör det förebyggande arbetet i miljön viktigt.

Avhoppärenden är i dagsläget sällsynta hos både lokalpolisområdet och stadsdelsförvaltningen. Med tanke på utvecklingen kring nätverkskriminella runt om i regionen, så finns en sannolikhet att dessa ärenden kommer att öka.

Samverkansbehov

Utifrån stadsdelsområdets läge och koncentration av både människor, arbetsplatser och övriga mötesplatser, är samverkan med andra stadsdelsförvaltningar och lokalpolisområden viktigt ur ett brottsförebyggande perspektiv. Ungdomsjouren är en viktig samverkanspart i arbetet med unga i riskzon som vistas men inte bor i området. Antalet ungdomar (0–19 år) som bor i stadsdelsområdet är lågt samtidigt som det vistas många unga i stadsdelsområdet på grund av det höga antalet skolor och övrigt utbud som lockar unga.

Beskrivning av tryggheten

Den upplevda tryggheten i stadsdelsområdet mäts kvantitativt var tredje år (senaste mätningen 2023) i Stockholm stads trygghetsundersökning som riktar sig till vuxna samt Stockholmsenkäten som genomförs vartannat år och riktar sig till barn som går i årskurs nio och år ett på gymnasiet. Stadens medborgarundersökning genomförs varje år och innehåller också frågor kopplat till trygghet. Dessutom genomför polisregionen i

samverkan med kommuner i regionen trygghetsmätning varje år sedan 2020 bortsett från 2022.

Norra innerstaden är överlag ett tryggt stadsdelsområde med låg oro att utsättas för brott och även låg faktisk utsatthet. Bedömningen styrks av vad stadsdelsområdets invånare uppger i senaste årens trygghetsmätningar, medborgarundersökningar och även statistik från Brottsförebyggande rådet (Brå).

Gemensamt för undersökningarna är att boende i stadsdelsområdet överlag upplever en högre trygghet än medel för Stockholm stad. Trygghetsundersökningen visar på en stabil låg nivå på otrygghet. Det förekommer variationer men vid alla mättillfällen ligger Norra innerstadens stadsdelsområde bland de som är minst oroliga för att utsättas för brott, lägst utsatthet för brott och där tryggheten är hög i jämförelse övriga stadsdelsförvaltningar, staden i stort och även polisregionen.

I stadens senaste trygghetsmätning för 2023 är det överlag inga direkta skillnader mellan trygghetsmätningen 2020 och 2023, så tryggheten ligger stabilt på en hög nivå i Norra innerstadens stadsdelsområde. I polisregionens trygghetsmätning uppger fler unga (22.7 %) otrygghet än äldre (18.3 %). Bland äldre har andelen som uppger otrygghet minskat med drygt 4 % sen tidigare mätningar. Bland yngre har andelen som uppger otrygghet minskat sedan 2020 med nästan 10 % men ökat i jämförelse med 2021. I samma mätning svarade 23.9 % av kvinnorna i Norra innerstaden att de är otrygga medan siffran för männen var 10.1 %. Tittar man på Stockholmsenkätens fråga om trygghet har tryggheten minskat bland elever i årskurs 9 och andra året på gymnasiet sedan 2010. Samtidigt som den faktiska utsattheten minskat vilket är anmärkningsvärt. Både för pojkar och flickor ser det likadant ut. I år 2 på gymnasiet har otryggheten minskat mer påtagligt.

Otrygghetsfenomen och platser

De otrygghetsfenomen som flest boende enligt stadens trygghetsundersökning i Norra innerstaden uppger som problematiska är påträngande tiggeri, nedskräpning och Moped/MC-trafik på gång- och cykelvägar. Påträngande tiggeri är det enda otrygghetsfenomenet i stadsdelsområdet som ligger högre än stadens snitt. Att påträngande tiggeri ligger högt är inte förvånande då det i stadsdelsområdet finns problem med hemlösa som stör den allmänna ordningen.

De områden där störst andel respondenter uppger problem med tiggeri är kring Klara-Jakob-området, Odenplan och Hedvig Eleneora på Östermalm.

I områdena Klara och Jakob upplever flest boende problem med berusade personer. Det är också här det är minst boende vilket gör att man inte kan dra större slutsatser av resultaten. De upplevda problemen har däremot minskat sen 2017.

I området Klara följt av Odenplan (Gustav Vasa) upplever flest boende problem med missbrukare. Positivt för Klara är att de upplevda problemen minskat stadigt sedan 2017. På Odenplan har det upplevda problemet nått en toppnotering sedan 2008. Detsamma gäller resultaten för narkotikahandel som sker öppet på gata eller torg.

De områden som flest boende upplever sig otrygga i när de går ut ensamma på kvällen är på Södra Johannes, Klara-Jakob och Oscars kyrka. Humlegården sticker ut i polisens trygghetsundersökning som en otrygg plats. De mest otrygga platserna ligger däremot bara strax över stadens snitt. Resultatet av otrygghet i dessa områden utifrån oro och utsatthet ligger över det förväntade resultatet. Enkelt förklarar är otryggheten högre än den faktiska risken att utsättas för brott.

Offentliga sovplatser

Inom stadsdelsområdet finns utmaningar med människor som övernattar utomhus i parker, grönområden och i gatumiljön, det berör inte direkt brottsligheten men påverkar stadsbilden och otryggheten. Det handlar företrädesvis om hemlösa, ibland från EU-länder som övernattar på offentliga platser med nedskräpning som följd och att boende, besökare och verksamma upplever ökad otrygghet och minskad trivsel. Det påverkar även emellanåt stadsdelsförvaltningens verksamheter som parklekar och förskolor, men även andra verksamma näringsidkare. Många yrkessamma som t.ex. städbredare, men även näringsidkare vittnar om att målgruppen har ett aggressivare beteende med hotfulla inslag som innebär svårigheter att utföra städ- och saneringsinsatser. En utmaning är att sociala verksamheter har svårt att nå fram med hjälp till målgruppen hemlösa och då i synnerhet hemlösa EU-migranter.

Det saknas förutsättningar och verktyg att förebygga utmaningarna och arbetet blir till stor del reaktivt vilket innebär att städa och sanera på de platser där många övernattar. Polisen kan under vissa förutsättningar avvisa personerna om ordningsstörningar föreligger. Denna åtgärd gör dock inte att problemen upphör utan att de förflyttar sig, det tillsammans med att polisen ofta inte kan prioritera problematiken gör att det inte är en effektiv metod. På vissa platser som har problem med sovplatser kan förvaltningen ibland vidta situationella åtgärder som kan ha viss positiv effekt på just den platsen.

Platssamverkan på Stockholms Centralstation och Cityterminalen

Centralstationen och cityterminalen är allmänna platser som är öppna större delen av dygnet. På stationen vistas återkommande en grupp hemlösa och socialt utsatta individer. Majoriteten är män och det är vanligt med psykisk ohälsa. En utmaning är att många i målgruppen, trots ett aktivt motivationsarbete, är tveksamma till att ta emot det stöd som erbjuds. Enligt socialförvaltningens uppsökare är det sällan personer har någon fungerande kontakt med socialtjänsten och många bär på misstro och har dåliga erfarenheter av myndigheter.

Platssamverkan på Stockholms Centralstation och Cityterminalen formaliserades genom en skriftlig samverkansöverenskommelse i juni 2023. Samverkan och kontinuitet på platsen bedöms skapa bättre förutsättningar för aktörerna att lyckas i sina respektive uppdrag för målgruppen på platsen. Målsättningen är att alla personer i hemlöshet som stadigvarande vistas på platsen erbjuds stöd eller lotsning till samhällets stödsystem och att de som behöver vård eller stöd kommer vidare till rätt instans. Ytterligare ett mål är att antalet personer som stadigvarande vistas på platsen minskar. Deltagande aktörer är förutom stadsdelsförvaltningen; socialförvaltningen, Region Stockholm, Capio Vård för hemlösa och Jernhusen.

Förtroendet för polis och stadsdelsförvaltningen

Förtroendet för polisen har minskat enligt stadens trygghetsundersökning, då det är en 8 % ökning av dem som anger att förtroendet är ganska litet/mycket litet. De som upplever att det inte fått stöd efter att ha blivit utsatta för brott, har ökat med 9 %. Förtroendet för stadsdelsförvaltningen är högt i Norra innerstadens stadsdelsområde i jämförelse med andra stadsdelsområden.

Oro för brott

Det är allmänt en låg oro för boende inom stadsdelsområdet att utsättas för någon form av brott. Bland de som ändå känner oro innebär det inte att de avstår från aktiviteter utan lever som vanligt och gör det de vill och brukar göra. En majoritet är heller inte rädda när de går ensamma hem på kvällen. Oron innebär inte att boende överväger att flytta vilket är gemensamt för alla boende i samtliga stadsdelsområden i centrala Stockholm.

De konsekvenser oron istället får är att invånare är mer vaksamma när de är ute och är mer försiktiga med hantering av kontanter och föremål. Till exempel väljer många att ta taxi hem på kvällen och vidtar andra skyddsåtgärder för att skydda sig mot

bostadsinbrott. Det som invånarna inom stadsdelsområdet är mest oroliga att utsättas för är bedrägerier, rån och inbrott i bostad.

Urval av resultat på frågor om oro för brott

Känner du oro för att bli utsatt för ett brott av något slag i ditt bostadsområde?

Andel procent som svarat: Ja, varje dag eller nästan varje dag. Ja, någon gång i veckan.

	2020	2023
Hela staden	7 %	8 %
Norra innerstaden	6 %	7 %

Har det under de senaste 12 månaderna hänt att du varit orolig för att utsättas för brott av något slag?

Andel i procent som svarat: Ja, varje eller nästan varje dag och Ja, någon gång i veckan.

	2020	2023
Hela staden	9 %	9 %
Norra innerstaden	7 %	8 %

Urval av resultat på frågor om trygghet

Om du går ut ensam sent en kväll i området du bor i, känner du dig trygg eller otrygg eller går du i stort sett aldrig ut ensam på kvällarna?

Andel i procent som svarat: Mycket otrygg. Går ej ut ensam på kvällen av oro att utsättas för brott.

	2020	2023
Hela staden	10 %	10 %
Norra innerstaden	6 %	6 %

Om du fick välja fritt, skulle du flytta ifrån ditt nuvarande bostadsområde?

Andel i procent som svarat Ja, p.g.a. otrygghet, mycket brott och ordningsstörningar

	2020	2023
Hela staden	6 %	8 %
Norra innerstaden	1 %	2 %

Trygghet i skolan

Utbildning

Det finns totalt 17 kommunala grundskolor inom stadsdelsområdet varav åtta av dessa är högstadieskolor. Det finns även 21 fristående grundskolor geografiskt placerade inom stadsdelsområdet, totalt finns 24 gymnasieskolor.

I Norra innerstadens stadsdelsområde bor cirka 11 405 grundskoleelever i åldrarna 6-15 år. Av dessa går 6964 i stadsdelsområdets kommunala grundskolor och 3729 går i en fristående skola. Räknar man med elever som inte bor i stadsdelsområdet går det 8875 elever i de kommunala grundskolorna. Särskilt årskurserna 7-9 fylls av elever från andra delar av staden.

Kunskapsresultat

Kunskapsresultaten för de kommunala skolorna är höga och ligger över stadens snitt. Resultaten i åk 6 har i år förbättrats något, efter att ha försämrats förra året. När det gäller resultaten i åk 9 har de försämrats något i förhållande till förra året både i antalet godkända i samtliga ämnen och meritvärdet, men fortfarande över stadens snitt.

Tabell 1: Resultat åk 6, år 2021-2023 för kommunala skolor i Norra Innerstaden inklusive nyanlända

Behörighet			Alla minst E			Meritvärde (17 ämnen)		
2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
94,4	91,2	94,4	90,2	84,7	87,9	262,0	260,5	260,8

Tabell 2: Resultat åk 9, år 2021-2023 för kommunala skolor i Norra Innerstaden inklusive nyanlända

Behörighet			Alla minst E			Meritvärde (17 ämnen)		
2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
90,6	92,4	92,5	86,2	89,1	87,4	266,1	272,3	268,3

Källa: Utbildningsförvaltningen 2023

Socioekonomiskt index

Ett lågt socioekonomiskt index på en skola innebär att skolan generellt sett har gynnsamma förutsättningar för ett bra resultat och ett högt index signalerar att skolan har mer ogynnsamma förutsättningar. Ett index på 100 är genomsnittet för Stockholms

Diarienummer:

Sid 28 av

Lokalpolisområde Norrmalm: A680.751/2023

Norra innerstadens stadsdelsförvaltning: NI 2023/1126

Utbildningsförvaltningen: UTBF 2023/6884

stad. I indexet ingår om eleven invandrat till Sverige, vårdnadshavarnas utbildningsnivå, om vårdnadshavare uppstår ekonomiskt bistånd samt boende- och familjesituation. Stadsdelsområdets kommunala grundskolor har alla ett lågt eller väldigt lågt socioekonomiskt index under 100.

Tabell 3: Socioekonomiskt index per kommunal grundskola, Norra innerstadens stadsdelsområde

Skolenhet	Socioekonomiskt index 2023
Bobergsskolan	20
Adolf Fredriks musikklasser	23
Gustav Vasa skola	24
Hjorthagens skola	24
Roslagstullsskolan	25
Karlbergsskolan	27
Hedvig Eleonora skola	29
Engelbrettsskolan	33
Rödabergsskolan	71
Olaus Petri skola	39
Johannes skola	70
Lilla Adolf Fredriks skola	73
Östermalmsskolan	73
Vasa Real	76
Matteusskolan	80
Observatorielundens skola	90
Gärdesskolan	94

Trygghet i skolan

Enligt de elevundersökningar som genomförs i de kommunala skolorna varje läsår i årskurs 2, 5 och 8 känner sig de flesta elever i stadsdelsområdet trygga i sin skola. Resultaten uppvisar mindre förändringar i upplevelsen av trygghet i jämförelse med förra året med en viss förbättring i årskurs 5. Resultaten ligger i princip på samma nivå som stadens snitt. I analysen kan man se att flickor i årskurs 8 generellt har en lägre känsla av trygghet än pojkar.

Tabell 4: Upplevd trygghet i de kommunala skolorna i Norra Innerstadens stadsdelsområde. Eftersom grundskoleundersökningen genomfördes före sammanslagningen av Norrmalm och Östermalm redovisas respektive tidigare stadsdel för sig. Andelen som instämmer baseras på de som har svarat 4 eller 5 på en femgradig skala.

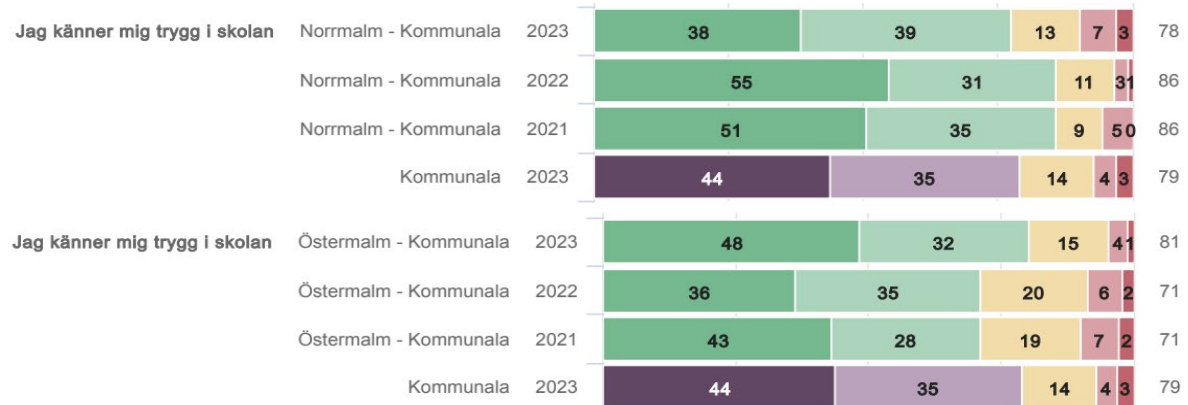
Årskurs 2

Årskurs 5

Årskurs 8

Frånvaro

Under läsåret 2022/2023 hade totalt 76 elever på de kommunala skolorna i stadsdelsområdet mer än 50 procent frånvaro. Antalet har inte minskat efter pandemin. Av de skolor som har högst antal elever med hög frånvaron är samtliga högstadieskolor. Rektorer uttrycker att det finns en stor akademisk stress och en ökad psykisk ohälsa. Under läsåret 2023/2024 kommer samtliga högstadieskolor att erbjudas gratis deltagande i projektet "Det syns inte" som är ett forskningsbaserat lärverktyg för att arbeta med elever kring psykisk hälsa.

Staden har beslutat att det i samtliga stadsdelsförvaltningar ska finnas skolsociala stödteam, SST, i samverkan mellan stadsdelsförvaltning och utbildningsförvaltningen gällande elever med problematisk skolfrånvaro. Inom stadsdelsförvaltningen finns dessutom ett närvaroteam/skolsocialt team som arbetar med att främja närvaro hos ett urval av elever i samarbete mellan utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningens socialtjänst.

Prioriterade samverkansområden

I den övergripande samverkansöverenskommelsen finns fem stadsövergripande prioriterade utmaningar utpekade där samverkan är särskilt påkallad på såväl lokal som central nivå. Med utgångspunkt i den lokala lägesbilden prioriteras efter en gemensam analys inom vilka områden gemensamma åtgärder ska ske. För respektive samverkansområde ska hänsyn tas till den tillgängliga lokala resursen samt vilka av stadens övergripande verksamheter och polisens regionala verksamheter som kan tas i anspråk.

Unga i riskzon för destruktivt beteende

Beskrivning av området:

För att förebygga eller komma tillrätta med kriminalitet, missbruk, psykisk ohälsa, våldsbejakande extremism och andra destruktiva beteenden hos barn och unga krävs ett systematiskt och långsiktigt förebyggande arbete. Viktiga skyddsfaktorer är trygga uppväxtförhållanden, välfungerande skolgång och meningsfull fritid. Arbetet för att stärka dessa skyddsfaktorer kring barn och unga behöver prioriteras. Samverkan runt barn och unga som begår brott eller riskerar att begå brott är avgörande och kan ske såväl på grupp- som individnivå. Tidiga insatser är ofta effektiva för både individ och samhälle.

- Pågår/finns behov av särskilda åtgärder inom området. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan. Inkluderas i åtgärdsplan.
- Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan.

Kommentar: Arbetet med en att utveckla samverkansformer pågår mellan skola, polis och Norra innerstadens stadsdelsförvaltning. En process över hur arbetet med att ta fram samverkansformer biläggs åtgärdsplanen.

Otrygga och brottsutsatta platser

Beskrivning av området:

Platser som uppvisar problematik med exempelvis öppen narkotikahandel, ordningsstörningar, olovliga bosättningar, skadegörelse och omfattande nedskräpning kräver i hög grad gemensamma insatser från flera samhällsaktörer för att problemen ska kunna åtgärdas. Om ett område har platser med hög brottslighet och otrygghet kan det leda till en negativ spiral då invånare och besökare undviker platsen. Otrygga och brottsutsatta platser löper risk att förlora service och näringsliv samt att kriminell närvaro skapar en arena för nyrekrytering. Det finns även risk att både förtroendet för samhället och den kollektiva förmågan minskar.

- Pågår/finns behov av särskilda åtgärder inom området. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan. Inkluderas i åtgärdsplan.
- Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan.

Kommentar: Utifrån vår lokala lägesbild bedömer stadsdelsförvaltningen tillsammans med lokalpolisområdet att det finns behov av att tillsammans bedriva platssamverkan på Stureplan, Odenplan med omnejd och på Klaraområdet inklusive Sergels torg inom

Norra innerstadens stadsdelsområde. Norra innerstadens stadsdelsområde. Se mer detaljerad info i bilaga åtgärdsplan.

Systemhotande brottslighet

Beskrivning av området:

Brottslighet riktad mot välfärdssystemen är systemhotande då både resursfördelning och myndighetsutövning påverkas. Välfärdsbrott innebär ett felaktigt utnyttjande av skattemedel, vilket riskerar att hota legitimiteten för både välfärden och det offentliga. Långsiktigt är välfärdsbrott ett hot mot demokratin och riskerar även att leda till att tillit och förtroende för samhällsinstitutioner undergrävs. Det kan handla om arbetslivskriminalitet eller otillåten påverkan, exempelvis mot enskilda personer eller desinformationskampanjer mot socialtjänsten, och även bedrägerier mot utbetalande myndigheter och kommuner, exempelvis ekonomiskt bistånd och föreningsbidrag.

- Pågå/finns behov av särskilda åtgärder inom området. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan. Inkluderas i åtgärdsplan.
- Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan.

Kommentar: Förvaltningen deltar i stadsgemensamma arbetsgrupper kring välfärdsbrott och personlig assistans. Syftet är att skapa en förvaltningsövergripande struktur mot välfärdsbrott i staden, genom effektivare och mer precisa kontroller. Förvaltningen arbetar också med uppföljning och kontroller i de olika verksamheterna för att stävja välfärdsbrotten, vilket kommer fortgå och utvecklas. Förvaltningen kommer under året genomföra utbildningsinsatser inom inköp och upphandling för att bidra till en ökad kunskapsnivå kring välfärdsbrottslighet och hur oegentligheter inom upphandlad verksamhet kan motverkas. För att få en bättre lägesbild över välfärdsbrotten kommer förvaltningen under året genomföra en kartläggning av vilka verksamheter som framförallt behöver göra riktade insatser för att motverka fusk och oegentligheter. I kartläggningen ingår en risk- och sårbarhetsanalys med åtgärdsplan. Arbetet med att förebygga välfärdsbrott behöver utvecklas men också arbetet med att upptäcka välfärdsbrott. Därför blir det viktigt att hitta effektiva arbetssätt med rutiner som förvaltningen arbetar systematiskt med. Upphandling och kontroller av privata utförare är en viktig del i arbetet mot välfärdsbrott. Innan detta prioriterade område ska ingå i samverkansöverenskommelse med polisen behöver förvaltningen skapa en egen systematik för arbetet. Exempel på verksamhetsområden som är särskilt utsatta för ekonomiska oegentligheter är hemtjänst, personlig assistans, ekonomisk bistånd och föreningsbidrag. Detta arbete sker i linjeverksamheten.

Särskilt utsatta och sårbara brottsoffer

Beskrivning av området:

Risken för att bli utsatt för brott ser olika ut för olika individer och samhällsgrupper. Exempelvis personer som utsätts för sexualbrott, våld i nära relation, barn som utsätts för våld eller bevittnar våld i nära relation eller personer utsatta för människohandel klassas som särskilt utsatta brottsoffer³. Det finns brottsoffergrupper som har begränsad förmåga att hantera brott de utsätts för, vilket innebär att de är särskilt sårbara. Det handlar ofta om brottsoffer som på olika sätt är beroende av människor i sin närhet eller av gärningspersonen. Exempel på sårbara brottsoffer kan vara äldre utsatta för bedrägeri, personer utsatta för hedersrelaterat våld, brott mot personer utifrån deras etnicitet, nationalitet, funktionsnedsättning, kön, religion eller sexuella läggning. I många fall riktar gärningspersonen in sig på offret just på grund av dess tillhörighet till någon av de nyss nämnda grupperna.

Pågår/finns behov av särskilda åtgärder inom området. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan. Inkluderas i åtgärdsplan.

Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan.

Kommentar: En relativt stor andel av invånarna inom stadsdelsområdet är äldre. Arbetet med att öka tryggheten för äldre är också en av stadsdelsnämndens prioriterade frågor.

Inom Norra innerstadens stadsdelsområde är det en hög förekomst av bedrägerier mot invånare och i synnerhet mot äldre i enlighet med brottsstatistik från Brå. En viktig arbetsmetod är att öka kunskapen hos den mest utsatta målgruppen så att de bättre kan skydda sig mot bedrägerier. Därför är en stor del av arbetet att informera och utbilda både de som arbetar med målgruppen, anhöriga men också de som direkt drabbas.

Våld i nära relation är ett samhällsproblem som drabbar många, i synnerhet kvinnor men även barn. När kvinnor utsätts för våld är det vanligast att gärningspersonen är någon närstående. Partnervåld sker överallt på alla samhällsnivåer och platser i Sverige. Det är en prioriterad fråga att bekämpa och förebygga mäns våld mot kvinnor från regeringens håll och polismyndigheten. Likaså på lokalpolisområde Norrmalm som Norra innerstadens stadsdelsförvaltning. Arbetet med våldsutsatta kvinnor, våld i nära relation, är också en del av arbetet i detta prioriterade samverkansområde och behöver utvecklas mer under 2024. Se även bilaga åtgärdsplan.

³ Polisens beslutsprotokoll RPC 112/2019

Diarienummer:

Lokalpolisområde Norrmalm: A680.751/2023

Norra innerstadens stadsdelsförvaltning: NI 2023/1126

Utbildningsförvaltningen: UTBF 2023/6884

Kriminella miljöer och livsstilar

Beskrivning av området:

I staden finns unga och vuxna som verkar i kriminella miljöer vars livsstil har en påverkan på såväl brottslighet som trygghet. Det påverkar även de kriminellas anhöriga.

Exempel på kriminella miljöer och livsstilar är nätverkskriminalitet, våldsbejakande extremism och terrorism samt risksupportermiljö. Effektiva och ändamålsenliga åtgärder behöver vidtas mot personer som är inblandade i dessa miljöer.

- Pågår/finns behov av särskilda åtgärder inom området. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan. Inkluderas i åtgärdsplan.
- Arbete sker i linjeverksamhet. Beskrivs under rubriken ”Kommentar” nedan.

Kommentar: Om någon söker avhopparstöd finns det en beredskap för detta, både inom Stockholms Stad och inom Lokalpolisområde Norrmalm. I Stockholms stad får avhoppare från kriminella grupperingar som vill lämna en kriminell livsstil stöd av staden i samarbete med polisen. Målet med stödet är att personen ska leva ett självständigt och tryggt liv utan polis och socialtjänst i framtiden.

För att skapa en enhetlig och sammanhållen insats ansvarar socialförvaltningen för handläggningen för de avhoppare som har en konstaterad hotbild och som utifrån skyddsbehov kan behöva flytta från Stockholm. Avhopparen ska även vara motiverad att ta emot insatser och genomföra livsstilsförändringar.

Socialtjänsten i Norra innerstadens stadsdelsförvaltning konsulterar vid behov stadens övergripande avhopparverksamhet på socialförvaltningen och kommer om behov finns under 2024 säkerställa att rutiner för denna samverkan finns och fungerar.

Lokalpolisområde Norrmalm kommer under 2024 arbeta aktivt med kompetenshöjande åtgärder för sin egen personal, i syfte att höja medvetenheten och kompetensen kring avhoppare. Stadsdelsförvaltningen har under 2023 arbetat med att formulera riktlinjer och arbetssätt för både mottagning och utredare gällande avhoppare. Ambitionen är att hitta en gemensam struktur tillsammans med lokalpolisen för hur avhopparärenden ska hanteras.

Inom Norra innerstadens stadsdelsområde är aktivitet kopplat till våldsbejakande extremism försvinnande liten. Under 2023 har det hittills varit få incidenter noterade som kan kopplas till våldsbejakande extremism. Vid enstaka tillfällen har åverkan i form av framförallt klotter och ett par incidenter på skolor, med yttringar inom vitmaktmiljön, uppmärksammats. Utöver de få incidenter som har inrapporterats så är Norra innerstadens stadsdelsområde en plats för många demonstrationer. Under 2023 har det

förekommit några enstaka demonstrationer främst kopplat till vitmakt-miljön men även andra extremistiska miljöer.

Inom ramen för arbetet mot våldsbejakande extremism är det viktigt att upptäcka extremistiska miljöer och personer i risk att radikaliseras i ett tidigt skede. Medarbetare som jobbar med frågan behöver känna till den lokala lägesbilden. Kunskap om olika gruppers symboler och andra kännetecken är också betydelsefull liksom kunskap om vart medarbetare och medborgare ska vända sig när det finns misstanke att en person håller på att radikaliseras eller på annat sätt stödjer, rekryterar eller förespråkar våldsbejakande extremism.